

Openbare
Basisschool

De Oosterenk

Protocol tegen Pesten

2023 - 2025

onze school is
onderdeel van

Inhoud

1. Algemeen	3
2. Theorie/ Achtergrond	6
2.1 Wat is pesten?	6
2.2 Verschil tussen plagen en pesten	6
2.3 Vormen van pesten	7
2.4 Signalen, die wijzen op pestgedrag	8
3. Voorkomen van pesten	9
4. Aanpak van pesten	10
4.1 Wanneer de Vijfsporenaanpak tegen pesten niet het gewenste effect oplevert	11
5. Het belang van vangnetten	11
6. Formulier instemming	12
Bijlagen	13
1. Regels en routines	14
2. Online pesten	17

1 ALGEMEEN

Kinderen die met pesten te maken krijgen kunnen hier veel last van ondervinden. Pesten kan een bedreiging zijn voor een gezonde (emotionele) ontwikkeling van kinderen. Door de jaren heen is er op verschillende manieren geprobeerd pesten te voorkomen en te verminderen. Lang geleden werd aangenomen dat het invoeren van meer en strengere regels de beste manier was om pesten aan te pakken. Inmiddels weten we dat alleen invoeren van strengere regels niet helpt: om pesten tegen te gaan is systematische en voortdurende inspanning nodig.

Wij willen er alles aan doen om kinderen een fijne en onbezorgde schooltijd te geven. Dit protocol geeft een plan van aanpak voor het voorkomen van pesten. Dit plan beschrijft ook hoe de school handelt wanneer er toch sprake is van pesten. Het is belangrijk dat alle betrokkenen hun verantwoordelijkheid nemen, te weten: ouder(s)/verzorger(s), de gepeste, de pester(s), de meeloper(s) en het schoolteam.

Wij kiezen voor dit protocol tegen pesten, omdat wij tegen pesten zijn en pesten willen voorkomen. Onze school neemt een vrij centrale plaats in binnen de wijk De Wipstrik in Zwolle. Het motto van De Oosterenk is:

Betrokken en betrouwbaar met oog voor verschillen.

Onze kernwaarden zijn:

- Het kind staat centraal
- Streven naar zelfstandigheid bij de kinderen
- Structuur en opbrengsten
- Een hoge mate van ouderbetrokkenheid

De opvoeding van kinderen is in de eerste plaats de taak van de ouder(s)/verzorger(s). Zij verzorgen hun kind(eren), bieden geborgenheid en stimuleren in de groei naar volwassenheid. In de omgang komt de opvoeding tot uitdrukking in het pedagogisch handelen: de ouders beïnvloeden hun kind(eren) bewust én gericht met het doel bij te dragen aan de ontwikkeling. Eigen ervaringen en levensbeschouwing spelen daarin een grote rol: waarden en normen die men belangrijk vindt, wil men ook overdragen aan de kinderen.

Een gedeelte van de opvoeding wordt mede vormgegeven door het onderwijs. Ieder kind is hierbij uniek en ieder kind is een sociaal wezen. Wij hechten er belang aan dat kinderen zich ontwikkelen tot empathische en verantwoordelijke mensen.

We vinden het daarom belangrijk dat zelfstandigheid bevorderd wordt, dat kinderen leren samenwerken en verantwoordelijkheid leren dragen. Voorwaarde hierbij is dat kinderen zich veilig en geborgen voelen op school.

De leerkracht is naast begeleider van het leerproces ook pedagoog. We streven daarom naar een goede, wederzijdse relatie tussen de leerkracht en het kind. We willen steeds oog hebben voor wat leeft bij het kind, voor zijn of haar mogelijkheden en beperkingen en spelen hierop in.

Wanneer een juist pedagogisch klimaat geschapen is, komt een kind toe aan het leren van attitudes die het kind helpen respectvol te leren leven met zichzelf en anderen.

We streven derhalve naar een pedagogisch klimaat met de volgende kenmerken:

- Veiligheid en geborgenheid als basis
- Aandacht voor het individu
- Leren samenwerken
- Leren zelfstandig te zijn
- Duidelijke eisen met betrekking tot de omgang van leerlingen met elkaar en met volwassenen
- Leren verantwoordelijkheid te nemen en te dragen
- Positieve verwachtingen tonen als leerkracht

Binnen de school doen zich soms situaties voor, waarin kinderen zich heel kwetsbaar opstellen binnen de groep, of bijvoorbeeld bij het spelen op het plein. Situaties, die kunnen leiden tot gevoelens van ontevredenheid, jaloezie en je achtergesteld of zelfs genegeerd voelen. Dergelijke situaties kunnen de bron vormen voor pestgedrag.

Pestgedrag is een niet te ontkennen fenomeen, dat de laatste jaren steeds meer aandacht krijgt. Wanneer pestgedrag voorkomt in en rondom de school, dan belemmert dit niet alleen de voortgang van het onderwijsleerproces, doordat veel tijd aan de oplossing van dergelijk gedrag moet worden besteed, maar doet het ook absoluut inbreuk op onze visie; dat wij in onze school een veilige en kindvriendelijke onderwijsleeromgeving nastreven.

Met behulp van dit protocol tegen pesten willen wij het pestgedrag binnen onze school niet alleen aanpakken nadat een pestsituatie is gesignaleerd, maar ook pestgedrag voorkomen door dit gedrag met al zijn aspecten, gevolgen en de erbij horende rollen van pester, meeloper, gepeste en zwijgende meerderheid bespreekbaar te maken. In alle groepen wordt voor de sociaal-emotionele ontwikkeling de methode 'De kracht van 8' gebruikt. Met deze methode wordt systematisch gewerkt aan de sociale competentie van de kinderen.

In dit protocol is een duidelijk plan van aanpak beschreven voor situaties waarin pestgedrag wordt gesignaleerd. In de bijlage zijn algemene omgangsregels en handreikingen voor gesprekken opgenomen. Bij de aanpak van gesignaleerd pestgedrag worden ook de ouders intensief betrokken, omdat pestgedrag zich niet alleen beperkt tot de school en omdat oorzaken van pestgedrag zeker niet alleen binnen de school, maar vaak ook buiten de school liggen.

Dit protocol tegen pesten is een middel om de volgende doelstellingen te bereiken:

- De leerkrachten kunnen het pestgedrag signaleren en onderkennen
- Het protocol tegen pesten vormt een plan van aanpak ten aanzien van:
  - o Het voorkomen van pestgedrag
  - o Het tijdig signaleren van pestgedrag
  - o Het remediëren/bespreekbaar maken en aanpakken van pestgedrag
  - o De samenwerking tussen ouders en school om pestgedrag te voorkomen en om te buigen.

Met dit protocol tegen pesten verwachten wij als leerkrachten van onze school, samen met de kinderen en ouders een positieve en effectieve bijdrage te kunnen leveren aan het voorkomen en bestrijden van pestgedrag.

2 THEORIE/ ACHTERGROND

2.1 Wat is Pesten?

We spreken van pestgedrag als hetzelfde kind regelmatig en systematisch bedreigd en geïntimideerd wordt. Pesten is een vorm van geweld en daarmee grensoverschrijdend en zeer bedreigend.

2.2 Verschil tussen plagen en pesten?

De begrippen plagen en pesten worden regelmatig door elkaar gebruikt. Toch bestaat er een duidelijk verschil. Plagen gebeurt af en toe, vaak één tegen één, kinderen zijn gelijkwaardig aan elkaar, het gebeurt over en weer, beide kinderen moeten er om lachen en ze vertrouwen elkaar. Pesten gebeurt vaker, het gebeurt meestal stiekem, vaak meerdere kinderen tegen één, er is een duidelijk machtsverschil tussen de kinderen, de intentie is gemeen en het is moeilijk te stoppen.

Bij **ruzie** hebben kinderen een conflict met elkaar. Ze wisselen over en weer argumenten uit op een emotioneel (boze) manier. Beide kinderen voelen zich sterk genoeg om de confrontatie aan te gaan waardoor er geen machtsongelijkheid is. Een ruzie leggen kinderen meestal weer bij.

Een klimaat waarin gepest wordt, tast iedereen aan. In een groep waar gepest wordt, kunnen alle kinderen slachtoffer worden. Pestgedrag moet dan ook door iedereen serieus worden genomen. Het lastige is dat veel pestgedrag zich in het verborgene afspeelt. Het is daarom moeilijk te constateren en vaak merk je het pas als het al een tijdje aan de gang is. Het is dan ook erg belangrijk om duidelijk en zeer consequent te handelen. De rol van de pester(s), de volger(s), de omstander(s) en de gepeste moet belicht worden.

2.3 Vormen van pesten.

- Met woorden: Vernederen, belachelijk maken, schelden, dreigen, met bijnamen aanspreken gemene briefjes, mailtjes, appjes schrijven.
- Lichamelijk: Trekken aan kleding, duwen en sjorren, schoppen en slaan, krabben en aan haren trekken, wapens gebruiken.
- Achtervolgen: Opjagen en achternalopen, in de val laten lopen, klemzetten of rijden, opsluiten.
- Uitsluiting: Doodzwijgen en negeren, uitsluiten van feestjes, bij groepsopdrachten.
- Stelen en vernielen: Afpakken van kledingstukken, schooltas, schoolspullen, kliederen op boeken, banden lek prikken, fiets beschadigen.
- Afpersing: Dwingen om geld of spullen af te geven, het afdwingen om iets voor de pester(s) te doen.
- Digitaal pesten: Berichten versturen via WhatsApp, Messenger, sms of andere chatboxen, schelden, roddelen, bedreigen, foto's van mobieltjes en/of webcam op internet plaatsen, privégegevens op een site plaatsen, wachtwoorden en credits stelen en misbruiken, haatprofielen aanmaken, virussen sturen, happy slapping, en het versturen van een mailbom.

2.4 Signalen, die wijzen op pestgedrag

Vaak kunnen door middel van goede observatie al bepaalde signalen van pestgedrag worden opgevangen. Door het goed observeren van kinderen in de verschillende onderwijsleersituaties en spelsituaties kunnen peestsituaties al in een vroeg stadium worden gesignaleerd en kan op gepaste wijze worden ingegrepen. Dergelijke signalen kunnen ook voor ouders een indicatie zijn.

Signalen bij de gepeste:

- Het kind heeft blauwe plekken, of schrammen, gescheurde kleren, beschadigde boeken, en 'verliest' sportkleren en eigendommen. Let zeker op, als het kind normaliter niet slordig is. Ook als het niet weet hoe de signalen er gekomen zijn, of excuses zoekt, is er vaak meer aan de hand.
- Het kind maakt zich het liefst onzichtbaar. Zelfs zonder zichtbare aanleiding gedraagt het zich als een geslagen hondje. Het is vaak verdrietig of neerslachtig, of heeft onverwachte stemmingswisselingen met driftbuien.
- In sommige gevallen is het onhandelbaar, agressief en overspannen.
- Het kind staat dikwijls alleen op de speelplaats, of speelt met jongere leerlingen; er komen geen vriendjes thuis om te spelen en het wordt ook niet uitgenodigd om te komen spelen, of te komen op feestjes en logeerpartijen.
- Het kind zoekt het veilige gezelschap van de leerkracht.
- Als er groepjes worden gekozen, wordt het kind als laatste gekozen of het blijft over.
- De schoolresultaten worden opeens veel slechter.
- Het kind is vaak afwezig, letterlijk of figuurlijk. Het vlucht weg in de fantasie en zorgt ervoor dat het zo nipt mogelijk op tijd op school komt en is meteen na de bel weer weg.
- Op zondagavond of voor het kind naar een club moet, is het bijzonder gestrest en zoekt redenen om niet naar school of naar de club te moeten.

Signalen bij de pester:

- Zijn vriendjes zijn volgzame meelopers, die wachten op instructies van de pester.
- Het kind vindt het moeilijk om samen te spelen of samen te werken, omdat het altijd de baas wil zijn.
- Het kind verdraagt geen kritiek en wordt boos als zijn positieve beeld van zichzelf ter discussie wordt gesteld, al is het ook maar door een grapje.
- Zijn vriendjes zijn gelijkgezinden. Ze spreken vaak negatief of kleinerend over bepaalde kinderen. Wie niet bij de groep hoort, is een zwakkeling of zelf een vijand. Ze kiezen agressieve idolen uit sport, muziek of film.
- Het kind is regelmatig brutaal.
- Het kind kan zich moeilijk inleven in de gevoelens van anderen en heeft weinig of geen schuldgevoelens.
- Het kind kan moeilijk grenzen aanvaarden die door anderen worden opgelegd en verdraagt geen kritiek.
- Je krijgt de indruk, dat het kind een dubbelleven leidt: thuis of tegenover de leerkracht is het volgzam en braaf, maar je hoort klachten over het kind in onbewaakte momenten.

3 VOORKOMEN VAN PESTEN

In dit hoofdstuk wordt nader toegelicht wat de school preventief doet om pesten tegen te gaan. Elke groep, elke leerkracht en elke situatie is verschillend. In het voorkomen van pesten willen we allemaal hetzelfde; het aanleren van bewustwording van de eigen houding en gedrag van de kinderen.

Op De Oosterenk wordt in de dagelijkse praktijk voortdurend aandacht geschonken aan een goed pedagogisch klimaat, waarbij we onze methode voor sociaal- emotionele ontwikkeling; de kracht van 8 inzetten.

Met de Kracht van 8 werken we systematisch aan de sociale competentie van kinderen. Daarnaast werken we met het instrument Sociaal-emotioneel functioneren uit Leerling in beeld. Met dit instrument krijgen we inzicht in het zelfbeeld, welbevinden en het sociale gedrag van leerlingen en kunnen we de ontwikkelingen van de kinderen op sociaal-emotioneel gebied volgen.

Vanaf groep 5 maken de kinderen twee keer per jaar een vragenlijst betreffende hun eigen sociaal- emotionele ontwikkeling en hun welbevinden binnen de school, o.a. ook op het gebied van sociale veiligheid. De resultaten hiervan worden geanalyseerd (op leerling-, groeps- en schoolniveau), dit doen we samen als team. Indien nodig zal er een persoonlijk plan worden opgesteld met een leerling of waar nodig op groeps- of schoolniveau.

Binnen de groepen worden verwachtingen benoemd omtrent omgang met elkaar en wordt de dagelijkse gang van zaken met regelmaat geëvalueerd; bijvoorbeeld tijdens een evaluatiekring en/of sociaal- emotionele kring (seo-kring). Er is dan aandacht voor onderwerpen als het samenwerken, samenspelen, mediawijsheid e.d. Wij vinden het belangrijk dat kinderen het verschil leren tussen plagen en pesten. Daarom zal er regelmatig extra aandacht zijn voor deze twee onderwerpen tijdens de lessen.

Onder kinderen, ouders en collega's worden ook vragenlijsten vanuit de kwaliteitszorg van de school afgenomen betreffende het onderwerp: 'Veiligheid'. Dit wordt één keer per twee jaar afgenomen.

Op school is er een anti-pest coördinator aanwezig, dit is mevr. Christy Kuijper. Zij is beschikbaar voor vragen en ondersteuning op het gebied van sociaal- emotionele ontwikkeling, preventie tegen pesten en wanneer pesten geconstateerd wordt. Zij is ervoor zowel, het kind/ de kinderen, de leerkracht(en) als ook de ouder(s)/verzorger(s).

4 AANPAK VAN PESTEN

Wij gebruiken de Vijfsporenaanpak tegen pesten, van Bob van der Meer, om het pesten aan te pakken. Deze aanpak richt zich op alle betrokken partijen: het gepeste kind, de pester(s), de klasgenoten en de school/leerkracht(en) en de ouder(s)/verzorger(s).

De vijf sporen zijn:

1. Steun bieden aan het kind dat gepest wordt.
2. Steun bieden aan het kind dat pest.
3. Mobiliseren van de zwijgende middengroep.
4. De ouders van het gepeste, pestende kind steunen en de ouders van de middengroep indien noodzakelijk informeren.
5. De algemene verantwoordelijkheid van de school, inclusief de professionalisering van de leerkracht(en).

Toelichting op elk punt:

1. We luisteren naar wat er gebeurd is. We laten aan het kind merken dat hij/zij uniek is en dat we er voor hem/haar willen zijn. We nemen het probleem serieus. We gaan samen met het kind op zoek naar mogelijke oplossingen en begeleiden het kind daarin. Indien nodig schakelen we, in overleg met ouder(s)/verzorger(s), deskundige hulp in. We houden vervolggesprekken met het kind.
2. We nemen de tijd voor een gesprek met het kind. Pesten gebeurt nooit zonder reden, we vinden het daarom belangrijk om achter de oorzaak te komen. We zullen ingaan op wat de impact van de pester op het gepeste kind is. We zorgen ervoor dat het kind zich veilig voelt en leggen hem/haar uit wat wij als school zullen doen om het pesten te stoppen. We stellen hierin duidelijke grenzen.
3. We zullen ook de groep op de hoogte stellen van het pesten. We praten met de groep over ieders eigen rol daarin. De groep kan het pesten doorbreken door actief een rol te spelen in het proces. Het is belangrijk dat de groep leert het pesten bespreekbaar te maken met de leerkracht(en) en/of ouder(s)/verzorger(s). De groep heeft de mogelijkheid om met oplossingen te komen waarin ze zelf een actieve rol spelen (deze stap kan afhangen van de gevoeligheid van het gepeste kind).
4. We zullen de ouder(s)/verzorger(s) ervan op de hoogte stellen als hun kind in een peestsituatie zit. We zullen de tijd nemen het probleem met hen te bespreken. Ouder(s)/verzorger(s) zijn altijd welkom met vragen of om hun verhaal te doen.

5. Wij als school zijn verantwoordelijk voor de veiligheid van de kinderen. Wij vinden het belangrijk dat alle leerkrachten en andere medewerkers binnen onze school weten hoe ze moeten handelen bij pestgedrag. Binnen onze school is mevr. Christy Kuijper onze anti-pest coördinator. Zij is het aanspreekpunt als het gaat om pestgedrag en is verantwoordelijk voor het anti-pestbeleid binnen onze school.

NB. Iedere situatie van pesten is uniek; er kunnen dan ook nuanceverschillen optreden in de te volgen procedure.

4.1 Wanneer de Vijfsporenaanpak tegen pesten niet het gewenste effect oplevert

Het Sociaal wijkteam (SWT) kan worden ingeschakeld door school en/of door ouders. De medewerker SWT (die per week een vast aantal uren spreekuur heeft in de school) kan dan gesprekjes voeren met het kind en/of met de ouder(s).

Het is mogelijk dat de school in handelingsverlegenheid is en er een einde komt aan de reëel te ondernemen interventies. Zorgvuldige en duidelijke communicatie met betrokken partijen en verslaglegging in ParnasSys zijn van groot belang. De directie zal in de regel een time-out verlenen aan de betrokkene. Deze time-out zal ten hoogste 1 schooldag betreffen. Een time-out (in de zin van deze regeling) is de ontzegging van de toegang van de leerling tot de gebouwen en terreinen van de basisschool. Een time-out kan ook gedurende een schooldag voor de resterende duur van die schooldag worden opgelegd. Op andere vormen van een time-out, bijvoorbeeld het tijdelijk uit de groep halen en apart zetten van de leerling is deze regeling niet van toepassing. Een time-out kan niet worden verlengd. Een time-out kan wel worden gevolgd door een schorsing, waarbij alsdan de regels en procedure bij schorsing in acht moeten worden genomen, zie ook: [Regeling schorsing en verwijdering van leerlingen in het basisonderwijs - Stichting Openbaar Onderwijs Zwolle en regio.](#)

5 HET BELANG VAN VANGNETTEN

Zelfs al doe je als school een krachtige poging om het pesten tegen te gaan, dan nog kan pesten de kop op steken. In dat geval is het belangrijk dat het slachtoffer altijd bij een schoolvertrouwenspersoon of stichtingsvertrouwenspersoon moet kunnen aankloppen voor hulp.

Vertrouwenspersonen worden aangesteld door resp. het bevoegd gezag en de schoolleiding en gepubliceerd in de schoolgids. Voldoen de contacten met vertrouwenspersonen niet, dan is er de mogelijkheid een klachtenprocedure in werking te stellen. Klachtencommissie en klachtenprocedure wordt ingesteld door het bevoegd gezag van de school. Adres staat in de schoolgids, de procedure is op aanvraag verkrijgbaar.

6 FORMULIER INSTEMMING

FORMULIER "Instemming met Protocol tegen Pesten"

School: OBS De Oosterenk

Adres: Herfterweg 1

Postcode/plaats: 8023 DJ, Zwolle

VERKLARING

Hierbij verklaart de medezeggenschapsraad van bovengenoemde school in te stemmen met het van 2023 tot/met 2025 geldende Protocol tegen Pesten van deze school.

In de schoolgids wordt verwezen naar dit protocol.

Elke twee jaar wordt dit protocol geëvalueerd en zo nodig bijgesteld.

Namens de MR,

Zwolle, september 2023:

Naam en handtekening:

.....

.....

Secretaris

Bijlagen

1. Regels en routines
2. Online pesten

1 Regels en routines

KWALITEITSZORG

Ontwikkelingslijn Zelfstandige leerhouding

Ontwikkelingsveld 3.01: Regels en routines

A. Doel

Het doel van regels en routines is het eenduidig hanteren van schoolafspraken op een zodanige wijze dat zij een positieve invloed hebben op het pedagogische klimaat en er veiligheid en duidelijkheid ontstaat binnen de school.

B. Toepassingsgebied

Deze procedure heeft betrekking op de drieslag

- Schoolregels
- Klassenregels
- Routines

C. Algemeen

Een positief pedagogisch klimaat wordt gekenmerkt door vertrouwen en uitdagende ondersteuning (competentie, autonomie en relatievorming). Voorwaarde is hierbij wel dat er 'veiligheid', 'orde' en 'duidelijkheid' wordt ervaren binnen de school. Afspraken en routines helpen om dit te realiseren. Ze zijn in deze zin van wezenlijke betekenis voor een omgeving waarin geleerd moet worden.

De algemene **schoolregels** gelden vanzelfsprekend ook in iedere groep. De algemene schoolregels komen voort uit de visie van onze school: '*Betrouwbaar en betrokken met oog voor verschillen*'. De regels hebben een centrale plaats, goed zichtbaar bij de hoofdingang.

Iedere groep beschikt over specifieke **klassenregels**. Deze klassenregels hebben te maken met de leeftijd van de kinderen en het mogelijk specifieke karakter van de groep. Klassenregels worden aan het begin van het schooljaar met de kinderen gemaakt. De leerkracht heeft hierin een sturende rol. De klassenregels hebben een prominente plaats in het lokaal.

De **routines** zijn terugkerende gebeurtenissen of situaties die volgens een bepaald patroon verlopen. Veel regels zijn routines geworden. Door handhaving van regels willen we kinderen leren zelf verantwoordelijkheid te laten dragen voor hun gedrag.

D. Succesindicatoren

Gelet op bovenstaande, vinden wij als team de volgende succesindicatoren met betrekking tot de regels en routines binnen onze school van belang:

1. De algemene schoolregels zijn vastgesteld en zichtbaar gemaakt in de school.

- Betrokken: 'Ik kan samen met jou spelen, werken en denken.'
- Betrouwbaar: 'Ik weet wat van mij wordt verwacht en je kunt op mij rekenen.'
- Verschillen: 'Ik mag zijn wie ik ben en jij ook.'

2. De klassenregels hangen zichtbaar in de school

Iedere leerkracht heeft een exemplaar van deze regels in de klassenmap. De maximaal 10 regels zijn helder en positief geformuleerd en hebben betrekking op een wenselijke situatie. We hebben afspraken opgesteld rond de volgende items:

- het gedrag binnen het lokaal
- het gedrag buiten het lokaal
- het groepswork en individueel werken
- het omgaan met de materialen in de school
- het omgaan met klasgenoten

3. Er is een eenduidige benadering binnen de school afgesproken rond het geven van feedback bij overtreding van regels.

Er is een eenduidige benadering binnen de school afgesproken rond het geven van feedback bij overtreding van afspraken, namelijk de vierslag:

1. het kind wordt aangesproken op het vertoonde gedrag
2. het kind wordt naar de betrokken regel gevraagd
3. het kind wordt de mogelijkheid geboden om zijn gedrag te veranderen
4. het kind wordt verteld wat de gevolgen zijn als het gedrag niet verandert

We willen regelgestuurd corrigeren:

- in positieve bewoordingen
- kinderen helpen elkaar
- herhaald waarschuwen heeft gevolgen (*rekening houdend met het individuele kind*)

1. Aanspreken op gedrag: 'Ik zie dat...'
2. Verwijzen naar de regel: 'Zie je daar die regel hangen? Wat wil dat zeggen?'
3. Keuze geven om te verbeteren: 'Wat ga je eraan doen?'
4. Afspraak samen vastleggen

E. Toetsing van de succesindicatoren

Het bewaken van de schoolregels en klassenregels is primair een taak voor de individuele leerkracht. Waar nodig zal hij of zij de regels en routines groepsgewijs of individueel in herinnering roepen. De schoolregels worden vermeld en toegelicht in onze schoolgids en op de website.

Ieder schooljaar starten we in de groep met het bespreken van de schoolregels en het opstellen van de klassenregels. De daarbij behorende routines worden systematisch en op het juiste moment aangeleerd.

2 Online pesten

Veel kinderen en jongeren vinden internetten net zo gewoon als televisiekijken. 98% van de kinderen in Nederland is dan ook regelmatig te vinden op het internet. Om iets op te zoeken, om spelletjes te spelen of om met iemand te chatten, bijvoorbeeld via WhatsApp, TikTok of Snapchat. Ze vinden dit meestal heel leuk om te doen. Maar internetten is niet alleen leuk. Het komt regelmatig voor dat kinderen vervelende berichtjes ontvangen of zelfs gepest en bedreigd worden. Eén op de acht kinderen wordt wel eens gepest op het internet.

Het gemak en de anonimiteit van internet veroorzaken onder tieners ongeremder online pestgedrag dan in het werkelijke leven. Online schelden wordt door tieners vaker als een geintje gezien dan schelden in de echte wereld. Bijna een vijfde van de tieners vindt het grappig om online te pesten omdat het anoniem kan. Ook de grenzen van het taalgebruik worden verlegd: tieners durven meer via internet. Bij online pesten wordt tevens minder vaak ingegrepen (door ouders of leraren) dan in het werkelijke leven.

Hoe zorg je dat kinderen zorgeloos, veilig op internet kunnen vertoeven? Door betrokken te zijn bij wat ze doen. Geen enkele ouder stuurt zijn kinderen zomaar de straat op, de grote stad in. Je vertelt wat ze daar kunnen verwachten, wat leuk is en wat niet, wat wel mag en wat niet. En in het begin blijf je er een beetje bij. Hetzelfde zou eigenlijk voor internet moeten gelden. Maar dan moet je natuurlijk wel weten waar het over gaat.

TIPS

Internet hoort bij het dagelijks leven van de kinderen. Verbieden heeft dan ook geen zin. Belangrijk is wel om goede afspraken te maken.

Houd er rekening mee dat er geen veilige chatboxen zijn.

Echt goede chatsites, speciaal voor kinderen, zijn er niet. Het is te duur om alle babbels voortdurend in de gaten te houden. Daardoor bestaat de kans op scheldkanonnades en seksueel getinte berichten. Wijs uw kind op de risico's.

Wees voorzichtig met het uitbreiden van de contactlijst van Social Media.

Wanneer kinderen onbekenden toevoegen, kunnen ze weer makkelijker vervelende berichten ontvangen. Toch kun je de personen van wie de berichtjes afkomstig zijn heel eenvoudig blokkeren.

Breng uw kind het besef bij dat je op internet nooit weet wie je voor je hebt.

Kleine kinderen chatten het liefst met vriendjes en vriendinnetjes, maar naarmate ze ouder worden gaan ze ook met onbekenden chatten. Voorzichtigheid is dan op zijn plaats, want Jamie van 11 is in werkelijkheid misschien wel Hans van 40. En wie weet of Debbie echt een meisje is? Internet is een anoniem medium, je kunt er zijn wie je wilt. Zorg dat kinderen dit goed beseffen. Vertel ook dat uw kind veilig is zolang het zich aan de afspraken houdt.

Spreek af om nooit persoonlijke informatie te geven.

Als kinderen persoonlijke informatie doorgeven kan dat vervelend zijn of zelfs gevaarlijk zijn. Anderen kunnen dan immers achterhalen wie je bent of waar je woont. Vertel kinderen daarom dat ze nooit persoonlijke informatie geven, ook al lijkt iemand nog zo aardig en betrouwbaar. Onder persoonlijke gegevens verstaan we:

- @ je eigen naam
- @ de namen van familieleden, vrienden etc.
- @ telefoonnummers
- @ huisadres
- @ je e-mailadres
- @ naam van de school
- @ creditcard informatie
- @ foto's
- @ wachtwoorden

Laat uw kind beloven nooit stiekeme afspraken te maken.

Kinderen die elkaar via het chatten hebben leren kennen, krijgen soms de behoefte om elkaar te gaan bellen of te ontmoeten. Vertel dat u zich dat kunt voorstellen, maar vertel er ook bij waarom ze dat niet zomaar kunnen doen zonder medeweten van u als vader of moeder. Eerst eens telefoneren kan al veel duidelijk maken. U kunt zelf een indruk krijgen van het chatvriendje of -vriendinnetje en een ontmoeting kan plaatsvinden onder leiding van de wederzijdse ouders.

Leer uw kind om te gaan met vervelende berichten.

Hatelijke scheldberichten, discriminerende opmerkingen en seksuele toespelingen komen vaak voor, zeker in openbare chatrooms. Leer kinderen de volgende basisregels:

- @ verlaat de chat/ het spel als er iets vervelends gebeurt
- @ vat het niet persoonlijk op
- @ reageer niet op vervelende berichten
- @ ga naar je ouders als je je ongemakkelijk of bedreigd voelt
- @ voel je niet schuldig als iets vervelends gebeurt

Vaak kun je het adres van een afzender blokkeren. Weet u waar de e-mail vandaan komt, neem contact op met de provider. Die kan zo nodig optreden tegen de afzender.

Leer uw kind geen onbekende e-mail en bijlagen te openen.

De beste manier om met vreemde mailtjes om te gaan is: negeren. Leer je kind om nooit e-mail van onbekenden te openen. Net zoals je geen snoepjes van vreemden aanneemt, open je ook geen e-mail van vreemden.

Bewaar pestmail.

Wanneer het niet lukt om een einde te maken aan de ongewenste berichtjes is het goed om deze mails of chats te bewaren, zeker wanneer u de indruk heeft wanneer ze telkens van dezelfde afzender afkomstig zijn. De mail is namelijk bewijsmateriaal en kan een hulpmiddel zijn bij het traceren van de dader.

Praat met uw kind over online-contacten.

Blijf geïnteresseerd in het surfgedrag van uw kind en wijs uw kind regelmatig op de minder leuke kanten, zoals pedofielen in chatboxen, pornosites, scheld e-mails en nog veel meer. Laat uw kind weten dat het bij u terecht kan als het vervelende berichtjes ontvangt. Praat met uw kind over online vrienden, en leer ze op die manier beter kennen. Net zoals u benieuwd bent naar de vriendjes en vriendinnetjes van school of van bijvoorbeeld voetbal wil je ook graag weten met wie uw kinderen omgaan als ze online zijn. Praat met uw kind ook over de leuke kanten van internet, of ga eens samen surfen op internet.

Neem uw kind serieus, maar leer het ook te relativeren.

Een kind denkt al snel dat het zijn eigen schuld is dat hij gepest wordt. Probeer dat schuldgevoel te voorkomen en neem alles waarmee uw kind zich tot u wendt serieus. Je hebt het dus niet in de hand dat iemand zulke berichten naar je stuurt, maar je kunt wel zelf bepalen in hoeverre je jezelf erdoor laat beïnvloeden. Wimpel het probleem niet weg, maar probeer het wel te relativeren.

Leer uw kind de gedragsregels op internet.

Online gelden dezelfde omgangsvormen als offline. Leer uw kind altijd vriendelijk, eerlijk en beleefd te blijven, en niet (terug) te gaan schelden als iemand vervelend doet.

Woorden/ zinnen die alleen met hoofdletters geschreven worden, worden bijvoorbeeld vaak als schreeuwen geïnterpreteerd. Maar: wat anderen kunnen, kan uw eigen kind meestal ook. Denk niet dat uw eigen kind altijd het lieverdje is. Ook uw kind kan andere kinderen uitdagen, pesten of lastigvallen. Ze kunnen zich anders voordoen dan ze zijn. Zorg dat ze zelf geen vervelende berichtjes posten. Wie zich bij het chatten en mailen aan dit soort fatsoensregels houdt, zal zelf ook minder snel in de problemen komen.

Is er sprake van pesten?

Het is vaak heel moeilijk om te signaleren of uw kind gepest wordt. Slecht slapen, geen eetlust, buikpijn, hoofdpijn, niet graag naar school gaan en slechtere cijfers op school kunnen signalen zijn. Voor online pesten gelden grotendeels dezelfde signalen als voor 'gewoon' pesten. Echter, het is vaak nog moeilijker te signaleren, omdat er nu geen vernielde spullen of blauwe plekken zijn die als aanwijzing kunnen dienen. Bovendien is uw kind meestal alleen wanneer het op internet actief is en kunt u moeilijker merken wanneer uw kind zich ongemakkelijk voelt. Bovendien vinden veel kinderen dat ouders niets begrijpen van internet en zullen u wellicht daarom niet in vertrouwen nemen. Het is belangrijk om in contact te blijven met uw kind en uw kind te stimuleren om het aan iemand te vertellen wanneer ze lastig worden gevallen. Wanneer ze er niet met u over willen praten, kunt u kinderen ook adviseren om het tegen vrienden, de leerkracht of familie te zeggen. En blijf vragen: 'Hoe was het vandaag online?' Toon interesse, verdiep u in wat uw kind online doet en vooral blijf er samen over praten.

Voor meer informatie verwijzen we naar: <https://www.nji.nl/mediaopvoeding>